

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. K.**, bývajúceho v Ž., zastúpeného JUDr. J. Ď., advokátom v Ž., proti žalovaným **1/ R.**, so sídlom v K., **2/ S.**, so sídlom v Ž., obaja zastúpení A., so sídlom v Ž., **o zaplatenie 28 905,26 €**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 53/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. marca 2010 sp. zn. 5 Co 45/2010, takto

r o z h o d o l :

O d m i e t a dovolanie žalobcu do potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/ trovy dovolacieho konania v sume 547,81 € do 3 dní do rúk alebo na účet JUDr. M. C..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom (prvým v poradí) z 10. marca 2008 č.k. 2 C 53/2006-183 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne (titulom vydania bezdôvodného obohatenia ako nároku na zaplatenie ceny obvyklého nájomného za užívanie pozemkov žalobcu) 870 800 Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % od 1.7.2005 do zaplatenia a trovy konania 52 248 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia 79 102,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet JUDr. J. Ď..

Krajský súd v Žiline uznesením z 30. septembra 2008 sp. zn. 5 Co 176/2008 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, h/ a ods. 3 O.s.p.).

Okresný súd Žilina rozsudkom (druhým v poradí) z 30. júla 2009 č.k. 2 C 53/2006-357 žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil poukazom na čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, § 3, § 123, § 124, § 126, § 120, § 135c, § 438 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v prípade, že vlastník pozemku uplatňuje len zodpovednostné (sekundárne) nároky voči osobám, ktoré mu bránia v užívaní veci bez toho, aby sa zároveň (primárne) domáhal odstránenia protiprávneho stavu, jedná sa spravidla o výkon jeho práva v rozpore s dobrými mravmi. Nie je úlohou súdu vyvodzovať následky z porušenia práva bez toho, aby zároveň jeho rozhodnutím došlo k odstráneniu protiprávneho stavu a k nastoleniu stavu právnej istoty a tým napomáhať udržiavať protiprávny stav. V prípadoch existencie neoprávnenej stavby na cudzom pozemku je nevyhnutné, aby vlastník pozemku vyvodil z týchto skutkových okolností primárne svoje právo spôsobom vymedzeným v § 135c Občianskeho zákonníka a neobmedzoval sa len na uplatňovanie sekundárnych zodpovednostných nárokov vyplývajúcich z existencie takéhoto stavu na jeho pozemku. Tieto nároky môže uplatňovať v zásade popri tomto spôsobe. Bezdôvodné obohatenie a vznik škody sú relatívne samostatné zaväzovacie tituly, pričom v prípade porušenia povinnosti – nestavať bez oprávnenia stavbu na cudzom pozemku zodpovedá vlastník stavby vlastníkovi pozemku za škodu v podobe skutočnej škody a ušlého zisku a nie za bezdôvodné obohatenie. Existencia bezdôvodného obohatenia je zaväzovacím titulom, ktorý sa skutkovo neprekrýva s existenciou iných zaväzovacích titulov (najmä spôsobenou škodou) a svoje uplatnenie nachádza až vtedy, ak je to odôvodnené požiadavkami vyrovnávajúcej spravodlivosti a žiaden iný zaväzovací dôvod (zmluva, spôsobená škoda) na skutkové okolnosti protiprávneho stavu nedopadá. O trovách konania rozhodol podľa § 1, § 2, § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 23. marca 2010 sp. zn. 5 Co 45/2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku, ktorým žalobu zamietol a v časti trov konania ho zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa vo veci samej, preto ho v tejto časti potvrdil a vo výroku o trovách konania ho zrušil z dôvodu nepreskúmateľnosti a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., § 221 ods. 2 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti podal dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. g/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p. Uviedol, že sa nemožno stotožniť s konštatovaním okresného ako aj krajského súdu, že žalobný návrh je v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka a že žalobca mal podať návrh v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. V priebehu konania bolo jednoznačne preukázané, že žalobca je vlastníkom pozemku v k. ú. P. parc. č. E. o výmere X. m², z ktorej boli vytvorené parcely do stavu C. a tieto sa nachádzajú v oplotenom areáli spravovaným žalovanou 2/, s ktorou má okrem iných zmluvný vzťah aj žalovaná 2/. Protiprávny zásah do práva žalobcu vlastníť majetok stále trvá. Na objekty (dielňa, cesty, spevnené plochy a oplotenie) vo vlastníctve žalovanej 1/ postavené na parcele vo vlastníctve žalobcu bolo vydané územné rozhodnutie. Právny predchodca žalovanej 1/ mal právo postaviť uvedené objekty na základe stavebného povolenia, preto sa nejedná o nelegálnu stavbu na cudzom pozemku a žaloba podľa § 135c Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy. Je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že nie celý pozemok žalobcu je zastavaný stavbou. Právny predchodca žalobcu navrhol právnenému predchodcovi žalovanej 1/ pozemok na predaj v záujme usporiadania pomerov. Tento však ponuku odmietol. Vadu v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. videl dovolateľ v tom, že sudkyňa senátu 5 Co JUDr. D. C. bola vo veci právnych predchodcov účastníkov vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci.

Žalované 1/ a 2/ navrhli dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovoláním žalobcu je napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutia v zmysle § 238 O.s.p. Prípustnosť dovolania preto z § 238 O.s.p. nemožno vyvodit'.

So zreteľom na obsah dovolania ako aj zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. nenamietal a tieto vady nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na skúmanie, či konanie pred odvolacím súdom nie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je upravené v § 14 O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednávanej veci alebo jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku aj nepriamy záujem (napr. ako vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t.j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O.s.p. O kvalifikovaný pomer sudcu k účastníkom konania (ich zástupcom) ide najmä vtedy, ak bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim.

Sudkyňa odvolacieho súdu JUDr. D. C. sa k tejto námietke obsiahnutej v dovolaní žalobcu vyjadrila (č.l. 487 spisu). Uviedla, že vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 54/1994 bola zo strany žalobcu (M. K.) voči nej vznesená námietka zaujatosti z dôvodu, že vo veci sa nekonalo. Vzhľadom na toto podanie sa cítila byť v tejto veci (18 C 54/1994) zaujatá, preto bola vylúčená. V tejto prejednávanej veci sa však zaujatá necíti byť, nemá vzťah k účastníkom konania, ich zástupcom ani k veci.

Dovolací súd sa oboznámil i s obsahom uznesenia Krajského súdu v Žiline z 27. novembra 2001 sp. zn. 6 Nc 359/2001 v právnej veci žalobcu M. K. proti žalovanej S. d., akciovej spoločnosti, o zaplatenie nájomného. Týmto uznesením bola sudkyňa Okresného súdu Žilina JUDr. D. C. vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej

na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 54/1994. Rozhodnutie je odôvodnené tým, že sudkyňa sa vo veci cítila byť zaujatá vzhľadom na podanie žalobcu a ďalej je odôvodnené stratou dôvery zo strany žalobcu, že vec by sa riešila bez priet'ahov.

Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil žiaden taký kvalifikovaný vzťah sudkyne k veci, k účastníkom konania, resp. k ich právnym zástupcom, ktorý by zakladal dôvod pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Totiž samotná skutočnosť, že sudkyňa bola v minulosti vylúčená vo veci právnych predchodcov terajších účastníkov konania (s poukazom na vyššie uvedené) nie je dôvodom pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Dovolací súd má za to, že v danej veci nejde ani o nesprávne obsadenie súdu.

Dovolanie je ďalej odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo osebe (i keby k nemu skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Trovy konania v danom prípade spočívajú v odmene advokáta za právnu službu – vyjadrenie k dovolaniu žalobcu doručené okresnému súdu 27. júla 2010 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10

ods. 1 vyhlášky vo výške 453,14 €, zníženej o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky – ide o spoločný úkon pri zastupovaní dvoch osôb), t.j. $226,57 \text{ €} \times 2 = 453,14 \text{ €}$, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu vo výške 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a 19 % DPH vo výške 87,46 € (18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 547,81 €. V dôsledku zásady účelnosti vynaložených trov konania (§ 137 O.s.p.) dovolací súd nepriznal náhradu trov konania za prípravu a prevzatie zastúpenia v dovolacom konaní, lebo žalované boli zastúpené už v konaní pred súdom prvého stupňa i odvolacím súdom tým istým zástupcom.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová